

Verkiezingsprogramma
GroenLinks-PvdA
2018 - 2022

Leusden, Achterveld en Stoutenburg
Duurzaam, Gezond, Zelf beslissen

Het verkiezingsprogramma 2018 - 2022 GroenLinks-PvdA

GroenLinks en Partij van de Arbeid Leusden vormen sinds 2014 één fractie en werken met één programma. Hierdoor staan we samen sterk en helpen we mee om de politiek in Leusden volgens onze idealen te realiseren. De afgelopen periode vormden wij samen met D66 en Christen Unie-SGP een daadkrachtig college. Hierdoor konden wij met onze eigen wethouder en onze fractie veel zaken realiseren die wij en onze kiezers belangrijk vinden. Voor de komende periode ligt dat open, omdat eerst u, samen met alle inwoners van Leusden, op 21 maart aan zet bent. De inwoners bepalen met hun stem welke samenwerking voor de komende periode voldoende draagvlak heeft om het college te vormen.

Dit verkiezingsprogramma is mede tot stand gekomen door de inzet van veel partijleden én inwoners uit de gemeente. Zij hebben o.a. deelgenomen aan de drie inspirerende themabijeenkomsten die wij georganiseerd hebben. De komende jaren staan we voor oude en nieuwe uitdagingen voor Leusden, Achterveld en Stoutenburg. Die willen wij met onze fractie samen met u als inwoners, ondernemers en organisaties realiseren. In dit programma staat beschreven hoe we dat willen doen.

De opzet van het verkiezingsprogramma

Voor een mooie leefbare toekomst voor inwoners van onze gemeente hebben we een aantal uitgangspunten en drie specifieke speerpunten geformuleerd. Daarnaast hebben we nog een aantal voor ons en voor u essentiële onderwerpen benoemd.

Onze uitgangspunten:

- Duurzaamheid is voor ons een leidend principe. Voor GroenLinks-PvdA staan een sociaal, ecologisch en economisch duurzaam Leusden centraal, met inwoners die de aandacht en zorg krijgen die nodig is en die zelf kunnen beslissen over hun leven en omgeving. Iedereen moet wat ons betreft kunnen deelnemen aan de samenleving, kunnen werken (ook met behoud van een uitkering), gebruik kunnen maken van voorzieningen, deel kunnen nemen aan het verenigingsleven, kunst en cultuur, sport en recreatie.
- Leusden is een rijke gemeente. Een mooie gemeente om in te leven, wonen, werken en te recreëren. Ook financieel gaat het goed. Wij willen ons inzetten voor een gezond en goed leven voor iedere inwoner van Leusden ongeacht afkomst, overtuiging, status of situatie. Inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt, met een beperking of een beperkte beurs verdienen bijzondere aandacht. Wij willen investeren in het sociale domein: jeugdzorg, onderwijs en voorzieningen voor jong en oud. Wat ons betreft kunnen 'de sterkste schouders meer hebben'. Zo nodig passen we als gemeente weloverwogen uit eigen vermogen bij.
- De gemeente Leusden omvat de prachtige dorpen Achterveld en Stoutenburg en de kernen Leusden Centrum en Leusden Zuid. De Treek en het buitengebied met de vele boerderijen zijn beeldbepalend voor onze leefomgeving en imago. Inmiddels is Leusden uitgebreid met nieuwe wijken zoals het Valleipark en Groot Agteveld en zijn nieuwe uitbreidingen zoals de Maanwijk op komst. De gemeenschappen hebben hun eigen historie, dynamiek en uitdagingen. In ons programma willen we waar mogelijk op wijkniveau inspelen op de ideeën en wensen die de inwoners van deze gemeenschappen hebben. Natuurlijk door ook het algemeen belang in de gaten te houden.

Onze speerpunten:

- 1) **Duurzaam:** Leusden is in 2030 energie neutraal.
- 2) **Een gezond en goed leven:** Elke inwoner kan positief in het leven staan en krijgt de zorg en aandacht die nodig is.
- 3) **Zelf kunnen beslissen:** Inwoners kunnen zelf het heft in handen nemen bij beslissingen over hun eigen leefomgeving.

Dit betekent dat elk (nieuw) voorstel en besluit in onze gemeente echt moet bijdragen aan een duurzame, gezonde samenleving waarbij mensen zelf mee kunnen beslissen.

1. Ons speerpunt: Duurzaam

De aarde leefbaar houden is een wereldwijde uitdaging met de doelstellingen van het Parijsakkoord als uitgangspunt. In Leusden willen we daaraan bijdragen. We kiezen bewust voor het ambitieuze doel: **Leusden is in 2030 energieneutraal**. Daarmee versnellen we plannen van het huidige beleid met zo'n tien jaar. Energieneutraal betekent in de praktijk dat in Leusden alle energie voor huishoudens en bedrijven komt uit schone bronnen en dat we ook lokaal energie opwekken. Besparen en slimme mobiliteit horen daarbij.

Wat is daarvoor nodig?

- 1) Investeren in het produceren van schone, 'groene' energie (zon, wind, biomassa).
- 2) Bouwen van energieneutrale woningen en het energieneutraal maken van bestaande woningen en bedrijfsgebouwen.
- 3) Meer fietsen en elektrische auto's en goed openbaar vervoer.

Hoe gaan we dat doen?

Schone energie

- Wij willen dat Leusden zorgt voor elektriciteit *en* verwarming uit duurzame bronnen, waarbij we een aanzienlijk deel van die energie in de gemeente opwekken. Op weg naar 2030 verhogen wij de lat: in 2020 willen we dat 20% van het energieverbruik in onze gemeente duurzaam opgewekt is.
- Wij stimuleren het plaatsen van zonnepanelen op alle daken van gemeentelijke gebouwen.
- Wij stimuleren bedrijven zonnepanelen op hun daken te plaatsen. Door actief samen te werken met (toonaangevende) bedrijven zet onze gemeente zichzelf op de kaart als voorloper in duurzaamheid. Het benutten van de grote daken voor zonnepanelen en andere duurzaamheidsinitiatieven van bedrijven helpt het behalen van de duurzaamheidsdoelen.

- Leusden stelt direct of indirect een specialist duurzame energie aan. Die informeert de inwoners over de manieren om duurzame energie op te wekken, zoals zon en biomassa, en over de financieringsmogelijkheden. Datzelfde doet zij/hij richting de bedrijven en de agrarische sector. Ook laat de specialist duurzame energie aan iedereen zien wat er in Leusden allemaal op dit gebied gebeurt. Voor grootschalige opwekking met wind en zon kan deze specialist het proces op dit gebied begeleiden. We willen kennis en kunde van burgers en bedrijven actief inzetten. (zie ook speerpunt: Zelf kunnen beslissen).
- Leusden wil deze ambitie samen met anderen realiseren. Daarom willen wij dat Leusden kartrekker wordt voor de gemeenten in de omgeving: onze specialist duurzaamheid en ons college van B&W moedigen andere gemeenten aan om ook meer te doen.
- Wij stimuleren bewoners die niet zelf zonnepanelen kunnen plaatsen, waar mogelijk gebruik te maken van de panelen op de daken van gemeentelijke gebouwen en van bedrijven.
- Wij stimuleren agrarische bedrijven die zonnepanelen willen plaatsen en willen onderzoeken of het buitengebied een belangrijke energieleverancier kan zijn.

Energieneutrale woningen

- Ons doel is dat nieuwbouwwoningen en gebouwen de energie opwekken die nodig is voor gebruik in dat huis/gebouw. Dat heet 'nul-op-de-meter'. Waar haalbaar is de opbrengst zelfs meer dan het eigen gebruik.
- Nieuwe wijken/woningen worden gasloos en ook stimuleren we het gasloos maken van bestaande bebouwing, bijvoorbeeld door warmtepompen.
- Wij ondersteunen alle bestaande en nieuwe activiteiten van bewoners en bedrijven om hun huis/gebouw aan te passen in de richting van nul-op-de-meter.
- Wij willen een onderzoek naar de mogelijkheid van de ontwikkeling van warmtenetten.
- Wij willen dat de gemeente een investeringsfonds maakt voor energiebesparende aanpassingen aan huizen.
- Inwoners doen al veel aan zonnepanelen, isolatie en bouwaanpassingen. Samen met deze initiatiefnemers stimuleren wij de gemeente modelwoningen te presenteren om nog meer inwoners op goede ideeën te brengen.
- Wij belonen inwoners door vergroening van belastingmaatregelen.

Schoon vervoer

- Het mooiste vervoer is de fiets. Fietsen in Leusden kan met 20% groeien. Wij stimuleren dat er daarvoor meer en betere fietspaden komen. Net zo fijn als de asfaltweg voor auto's.
- Wij willen goede en veilige snelfietsroutes richting Amersfoort en Utrecht, waardoor mensen makkelijker de auto laten staan. Die snelfietsroutes zijn geschikt voor snelle en gewone e-bikes en fietsers op eigen kracht.
- Wij blijven de strijd voeren met de provincie om de bus weer terug te krijgen in de wijken waar nu geen bus meer rijdt. Voor mensen die dat nodig hebben, houden we voor hen bedoeld vervoer zoals de regiotaxi in stand en breiden we dat vervoer nog uit met lokaal maatwerkvervoer.
- Wij ondersteunen bestaande en nieuwe vrijwilligersinitiatieven zoals 'Automaatje' en de '60 plus bus' om maatwerkvervoer te leveren en te organiseren.
- Wij zijn enthousiast over initiatieven of maatregelen die het gebruik van openbaar vervoer aanmoedigen.
- Wij willen dat elke nieuwe woning een oplaadstation heeft voor de elektrische auto.
- Wij stimuleren het gebruik van elektrische auto's door meer openbare laadpalen te plaatsen.

Verminderen van restafval

- In 2020 willen we dat per inwoner maximaal 50 kg restafval wordt ingezameld.
- We blijven grondstofscheiding aanmoedigen. De inwoner die actief weinig afval produceert en goed scheidt, betaalt minder belasting.
- Wij willen dat de gemeente het effect van de maatregelen grondstofscheiding goed monitort en inwoners de helpende hand biedt waar nodig.
- We willen door met het omgekeerd inzamelen en met de goede resultaten hiervan de vaste kosten verlagen.

Leusden een parkachtige omgeving in natuurlijk groen

- Een natuurlijke en groene omgeving is belangrijk voor planten en dieren en zeker ook voor mensen. Een groene omgeving is goed voor de mentale en lichamelijke gezondheid. Daarom zorgen wij voor natuurlijke diversiteit in ons landschap en behoud van een mooie groene gemeente. Het zit in de vezels van GroenLinks-PvdA om daar zorg voor te blijven dragen.

2. Ons speerpunt: Een gezond en goed leven

Ons uitgangspunt is zelf gezond leven, zijn en blijven. Daarom vinden wij het voorkómen van ziekte, eenzaamheid, armoede en/of ongemak heel belangrijk. Wij zien (positieve) gezondheid als het vermogen van iedere inwoner om met de fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen om te gaan die op zijn/haar pad komen en daarover zoveel mogelijk eigen regie te voeren.

Leusden is een sociale en vitale gemeente die wat ons betreft nog bruisender mag worden. Het ervaren van welzijn wordt mede bepaald door een goede gezondheid, een positieve kijk op het leven en door de mogelijkheden mee te doen in de inclusieve samenleving: ergens bij te horen, van betekenis te zijn en gewaardeerd te worden. Wij willen dat iedereen in onze gemeente ook mensen in kwetsbare situaties mee kunnen doen; via een betaalde baan, vrijwilligerswerk of op school. In de beleidsafspraken staan niet de regels centraal maar de aandacht voor de mens. Wij willen dat Leusden voldoet aan het criterium seniorvriendelijke gemeente omdat het aantal ouderen de komende jaren fors toeneemt. Wij vinden de toegankelijkheid van de publieke voorzieningen zoals zorg, welzijn, cultuur, sport en onderwijs belangrijk. Als inwoners het zelf niet lukt om mee te doen willen wij dat zij zorg en ondersteuning krijgen vanuit de gemeente.

Positieve gezondheid en daarmee samenhangend een gezond en goed leven is daarom het uitgangspunt voor onze keuzes. Wij vinden het volgende belangrijk:

Zelfstandigheid stimuleren

De meeste mensen willen zelfredzaam zijn, zowel in huis als daarbuiten.

- Wij willen dat iedereen zo lang mogelijk actief mee kan doen en dat iedere inwoner op maat laagdrempelige hulp en/of informatie krijgt om zelfstandigheid te behouden of te bereiken.
- We willen een toegankelijk informatieloket via buurtkamers in alle wijken of centraal bij een fysiek loket en een goed leesbare en begrijpbare digitale omgeving (Digitaal Sociaal plein Leusden).

- Wij vinden dat ouderen en minder mobiele inwoners actief moeten worden benaderd door zorg- en welzijnsinstanties, zodat ze zo lang mogelijk zelfstandig kunnen wonen.
- Wij vinden het belangrijk dat iedereen zelfstandig erop uit kan (of met behulp van anderen).
- Wij willen dat fietspaden, stoepen en wegen goed onderhouden zijn en op- en afritten met de rollator, de scootmobiel en de rolstoel door ouderen en mensen met een beperking veilig gebruikt kunnen worden.
- Voorzieningen om zelfredzaam en mobiel te blijven moeten makkelijk beschikbaar zijn.
- Wij streven naar een wijkgerichte woon- en zorgvisie waardoor ouderen en mensen met een beperking zo lang mogelijk zelfstandig kunnen wonen. Eigen initiatieven van inwoners om tot experimentele woonvormen te komen worden gestimuleerd.

Met elkaar

Inwoners werken al veel als vrijwilliger in hun eigen wijk, gesteund door de gemeente. Wij vinden dat dit uitgebreid kan worden.

- Wij willen dat buurtinitiatieven worden gestimuleerd en mede mogelijk gemaakt worden door inwoners, gefaciliteerd door de gemeente.
- Wij zien wijkkamers als een vaste ontmoetingsplek in de buurt. We willen dat de gemeente het beheer ervan door bewoners stimuleert.
- Wij pleiten voor maatwerk en waar mogelijk persoonlijke aandacht voor mantelzorgers, vrijwilligers en zorgverleners. Ook zij moeten deel uit (gaan) maken van de in wijken samenwerkende welzijns- en zorgorganisaties.
- Wij vinden dat de gemeente mantelzorgers waar mogelijk meer kan ondersteunen.
- Wij pleiten ervoor dat bewoners met elkaar zorgen voor een veilige woon- leefomgeving en stimuleren buurtpreventie.
- Wij willen met elkaar werken aan een kleurrijke gemeente waar iedereen gelijk behandeld wordt. Hiermee bedoelen we genderneutraal, jongeren, ouderen, LHBTI, hetero's, mensen met en zonder (betaald) werk, mensen met en zonder beperking en mensen met en zonder levensbeschouwing.

Preventie

Het voorkomen van ongemak en problemen kan bijdragen aan een gezond en goed leven en aan een gevoel van welbevinden.

- Wij willen dat de eerstelijnszorg nauw samenwerkt met alle noodzakelijke zorg- en welzijnsorganisaties.

- Wij willen armoede bestrijden en voorkomen en verborgen armoede zichtbaar maken.
- Wij vinden LeusdenFit een goed programma dat verder uitgebouwd kan worden voor jongeren en ouderen.
- Wij willen dat voor mensen met een laag inkomen de lidmaatschapskosten aan een sportclub worden vergoed.
- Wij moedigen horecaondernemers en beheerders van openbare gebouwen (bibliotheek, sporthal, zwembad) aan hun gebouwen en omgeving rookvrij te maken.
- Leusden heeft een actief verenigingsleven in sport, cultuur en (buiten-) activiteiten, waar vrijwilligers de motor van vormen. Wij vinden dat deze verenigingen ondersteund moeten worden om er ook voor inwoners te zijn die door ziekte, armoede of ouderdom dreigen uit te vallen.

Maatwerk

- Wij gaan investeren in een meerjarig 'lokaal zorg en welzijn akkoord' waarin jong en oud zich gehoord voelen en maatwerk geboden wordt.
- Wij vinden dat er beter samengewerkt kan worden tussen de eerstelijnszorg en informele zorg om zorg op maat te leveren.
- Wij vinden dat de gezondheidscentra met allerlei (zorg en aanverwante) disciplines bij voorkeur in hetzelfde gebouw gehuisvest zijn. We stimuleren in ieder geval verbetering van (digitale) samenwerking tussen organisaties.
- Wij merken dat allerlei administratieve en andere regels maatwerk vaak in de weg staan en vinden dat de persoonlijke situatie van een bewoner voorop moet staan.
- Wij vinden het belangrijk om de effecten van maatwerk te monitoren en daarvan te leren.

3. Ons speerpunt: Zelf kunnen beslissen

Inwoners van de gemeente Leusden kunnen meer worden betrokken bij beslissingen van de gemeente over zaken die voor hen belangrijk zijn. Inwoners hebben over het algemeen veel kennis over en ervaring met onderwerpen waarover op het gemeentehuis wordt beslist. GroenLinks-PvdA zet daarom de inwoner centraal.

Dat betekent het volgende:

- inwoners gaan actief meebeslissen over plannen van de gemeente
- inwoners en bedrijven worden uitgedaagd zelf plannen te maken en initiatieven te ontwikkelen voor hun eigen omgeving.
- wij gaan actief in gesprek met inwoners en ondernemers over hun ervaringen over wonen, werken en ondernemen in Leusden

Hoe gaan we dit doen?

Meebeslissen

- Wij willen inwoners vanaf het begin betrekken bij de ontwikkeling van elk plan van de gemeente. Inwoners ontvangen dan in de beginfase informatie over de aanleiding, het probleem dat bestaat en de manier waarop zij een actieve rol kunnen krijgen bij de verdere planvorming.
- Wij vinden dat betrokken of kundige inwoners die dat willen actief kunnen deelnemen in de planvorming. Deze 'meedenkers' of burger-experts moeten in alle fasen van de besluitvorming betrokken zijn. De raad en/of het college geven duidelijke kaders daarvoor en geven ook aan wat er met de inbreng gebeurt.
- Wij willen dat inwoners zelf de situatie in hun wijk naar eigen inzicht kunnen verbeteren. Dit betekent dat er voor een deel van het gemeentebudget de inwoners van de wijk zelf beslissen over de besteding. Welke besteding en benutting van het budget men kiest - met (waar nodig) ondersteuning vanuit de gemeente - kan en mag dan ook per wijk verschillen.
- Wij stellen voor dat de gemeente 5% van zijn begroting beschikbaar stelt voor wijkbudgetten. De gemeenteraad geeft kaders mee en ontvangt verantwoording achteraf.

Extra initiatieven

- Wij stimuleren dat inwoners op wijkniveau zelf nog meer plannen maken. Als het plan past binnen de kaders die de gemeenteraad stelt, dan moet de gemeente het plan of de activiteit uit (laten) voeren.
- Wij willen dat de gemeente zorgt voor ondersteuning door deskundigen bij het werken aan plannen op wijkniveau.

Samengevat krijgt de gemeenteraad bij wijkplannen een andere rol. De raad stelt de wijkbudgetten en kaders vast. De raad en het bestuur volgen de ontwikkelingen. De besluitvorming over de afzonderlijke plannen ligt niet meer bij de raad maar in de wijk.

Actief in gesprek met de inwoners

Wij willen dat de gemeente actief aan inwoners en ondernemers vraagt wat ze bezighoudt en hoe ze vinden dat het in Leusden gaat. Mensen voelen zich hierdoor uitgenodigd om in gesprek te gaan over zaken die verbeterd kunnen worden. Dit kan bijvoorbeeld door ambtenaren regelmatig wijkkamers te laten bezoeken.

Gemeentelijke organisatie fit voor de toekomst

Meebeslissen vraagt meebewegen van wethouders en burgemeester, de raad en ambtenaren.

- Wij willen gemeenteraad, bestuur en ambtenaren nog meer leren hoe zij zich kunnen richten op informeren, bijstaan en stimuleren van inwoners. Dit komt in de plaats van de gemeente als expert en enige aanjager van nieuw beleid. Door meer gebruik te maken van de aanwezige kennis van de bevolking hoeft er ook minder gebruik gemaakt te worden van dure externe specialisten. Inzet, betrokkenheid en kennis van inwoners krijgt zo plek in het besturen van Leusden. Leusden wordt daarmee een gemeente waarin inwoners echt meebeslissen en richting geven aan de toekomst.
- Wij willen dat de gemeenteraad en het collegebestuur bij eigen initiatieven inwoners als volwaardige partner betrekken en besluitvorming aan hen overlaten. Waar bewoners verantwoordelijkheid krijgen, laten bestuur en raad los.
- Voor al deze zaken is het belangrijk dat ambtenaren meebewegen en waar nodig een andere rol en houding aannemen. Zij zijn gericht op informeren, bijstaan en stimuleren van inwoners.
- Wij willen dat de gemeenteraad werkt met de inbreng vanuit verschillende generaties (zie ook Overige thema's).

- Wij vinden dat besturen begint met goede communicatie. Wij willen (digitale) communicatie die toegankelijk is voor alle generaties zowel in taalgebruik als in beeld.

4. Overige thema's

Tot zover de drie speerpunten voor de komende vier jaar: duurzaamheid, een gezond en goed leven, en zelf kunnen beslissen. De volgende essentiële thema's willen wij als GroenLinks-PvdA eveneens realiseren.

Iedere generatie telt

Wij willen verschillende leeftijdsgroepen actief betrekken bij voor hen belangrijke beslissingen.

Jongeren

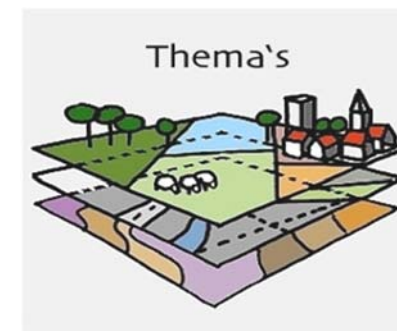
Via de Jeugdgemeenteraad hebben veel kinderen van diverse scholen de afgelopen jaren een positieve inbreng op de ontwikkeling van plannen en het beleid in Leusden gehad.

- Wij vinden betrokkenheid van jongeren en jeugdigen belangrijk en willen dat de Jeugdgemeenteraad en/of een Jongerenraad betrokken wordt bij de gemeenteraad. Fort 33 speelt daarbij voor ons een belangrijke rol.
- Wij vinden dat jongeren plekken om samen te komen zelf mogen kiezen, rekening houdend met de omgeving.
- Wij pleiten voor een bruisende activiteitenagenda voor jongeren en vragen ook de cultuurkoepel hier specifiek aandacht voor te hebben.
- Wij vinden dat middelbare scholieren meer ingezet kunnen worden voor maatschappelijke stages.

Millennials

Jongvolwassenen hebben vaak een frisse kijk op de wereld en kunnen op hun eigen wijze betrokken worden in wat er in hun woonplaats gebeurt, bijvoorbeeld als het gaat om wonen en werk voor jongeren.

- Wij willen dat de gemeente het initiatief neemt voor een zogenaamde *focusgroep* van jongvolwassenen.

- Wij moedigen werkgelegenheid voor deze groep aan bij Leusdense werkgevers. De frisse kijk van millennials is van grote waarde voor bedrijven om zich aan te kunnen passen aan de veranderende markt.

Ouderen

Leusden is een seniorvriendelijke gemeente maar het kan nog beter.

- Wij willen dat ouderen meer betrokken worden bij het maken en uitvoeren van seniorvriendelijk beleid. Wij zien een belangrijke rol weggelegd voor een Ouderenraad.
- Wij willen als gemeente de samenwerking tussen vrijwilligers-, welzijns- en ouderenorganisaties ondersteunen om seniorvriendelijke en makkelijk toegankelijke voorzieningen te realiseren.
- Wij willen dat ouderen met een kleine beurs mee kunnen doen aan activiteiten in hun omgeving. Daarom willen wij een budget voor armoedebeleid. Verborgene armoede wordt actief opgespoord.
- Wij vinden de rol van een ouderenconsulent belangrijk in samenhang met de wijkverpleegkundige en eerstelijnszorg.
- Wij willen dat de gemeente plannen maakt om ouderen thuis te kunnen laten wonen. We willen daar de veiligheid, zorg en leefbaarheid vergroten.
- Wij vinden dat nieuwe woningen voor ouderen moeten voldoen aan hun wensen. Wij willen daarom dat ouderen meer betrokken worden bij nieuwe woonvormen.

Minima

Wij maken ons hard voor een sociaal beleid waarbij mensen die het financieel moeilijk hebben worden ontzien.

- Wij vinden dat de gemeente de uitvoering van het sociaal beleid als gemeente weer zelf ter hand moet nemen. De vangnet regeling moet goed toegepast worden.
- Wij willen meer aandacht voor inwoners die schuldhulpverlening nodig hebben.
- Wij willen dat elk kind 'mee kan doen' en dus zonodig extra aandacht krijgt om een gezonde ontwikkeling door te maken.
- Wij willen dat de voedselbank laagdrempeliger wordt voor mensen met verborgen armoede.

Werkgelegenheid

Voor GroenLinks-PvdA is het behoud van en creëren van werkgelegenheid belangrijk. Wij vinden dat de gemeente daarbij een voortrekkersrol moet innemen.

- Wij willen bedrijven stimuleren hun bedrijf in Leusden uit te breiden of te vestigen.
- Wij willen werkgevers stimuleren mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan te nemen.
- Wij pleiten voor goede werkgelegenheidsprojecten, met name voor oudere werklozen (50+), statushouders en mensen met een beperking die extra aandacht bij re-integratie nodig hebben.
- Wij willen werkervaringsplekken en (vrijwillige) inzet met behoud van uitkering mogelijk maken.

Kunst, cultuur voor jong en oud

Wij maken ons sterk voor een bruisend cultureel Leusden. In Leusden wonen veel kunstenaars die onze gemeente verrijken. We hebben een groot cultureel aanbod het hele jaar door. Dat willen we zo houden, maar ook uitbreiden. Kunst en cultuur dragen bij aan ontspanning, ontmoeting en zelfontplooiing. Het vergroot het welzijn van onze inwoners.

- Wij pleiten voor een meer divers cultuuraanbod met verschillende activiteiten. Wij willen vernieuwende, originele en uitbundige evenementen ondersteunen en de bestaande locaties en initiatieven verstevigen.
- We nodigen creatievelingen actief uit om op hun eigen wijze deel te nemen aan discussies om te komen tot vernieuwende oplossingen, bijvoorbeeld als het gaat om Gezond en goed leven.
- Wij willen Leusdense kunstenaars aanmoedigen buiten hun ateliers ook op plekken (waaronder in Het Huis van Leusden en in wijkkamers) te werken met mensen uit alle lagen van de bevolking. Zo helpen we in Leusden dromen aan het licht te brengen en werken we samen aan concrete projecten, ideeën of plannen voor Leusden.
- Wij zijn trots op onze Historische Kring en ondersteunen de activiteiten die ons cultureel erfgoed onder de aandacht brengen.
- We willen een fonds om kunst en cultuur te ondersteunen.

Regionale aanbesteding

Inkoop van zorg zoals jeugdhulp gebeurt regionaal om voordelen te hebben van schaalvoordelen. GroenLinks-PvdA ervaart die regionale aanbesteding soms als een keurslijf: het gaat dan ten koste van de snelheid en vorm van de hulp die wij zelf

belangrijk vinden. Wij zijn voorstander van regionale samenwerking maar willen meer inbreng en verantwoordelijkheid vanuit de eigen gemeente.

Ruimtelijke ordening

In de nabije toekomst is er in Leusden behoefte aan meer woningen. Hiervoor moet worden gebouwd. Op verschillende plekken in dit programma noemen we de noodzaak daarvan, zoals woningen voor jongeren en voor ouderen. Daarnaast groeit de bevolking en heeft Leusden afspraken gemaakt met andere gemeenten in de regio Amersfoort om woningen te bouwen. De afgelopen periode hebben inwoners van de gemeente Leusden intensief nagedacht over de vraag om hoeveel woningen het moet gaan, voor de korte en de langere termijn.

- Wij willen een gezonde woningmarkt in Leusden.
- Wij zijn zuinig op het bestaande groen in onze dorpen.
- Wij vinden dat inwoners inspraak moeten krijgen in het type huizen.
- Wil willen passende woningbouw voor senioren, meer huurwoningen in het middensegment en meer betaalbare koopwoningen voor starters en jonge gezinnen.
- Wij willen tot 2040 1500 tot maximaal 2000 woningen bouwen.

Ons uitgangspunt in de bouwdiscussie is dat de bestaande rode en groene contouren blijven gehandhaafd en dat buiten de rode contouren geen nieuwe woningbouw wordt toegestaan.

Financiën

De gemeente voert een degelijk financieel beleid. Daardoor kan er geïnvesteerd worden in belangrijke zaken én vermogen voor de toekomst worden opgebouwd. Tegenvallers, zoals de duurdere zorg in 2017, kunnen worden opgevangen. Vergelijken met andere gemeenten is de gemeentebelasting voor de inwoners in Leusden niet erg hoog. GroenLinks-PvdA wil dit goede financiële beleid in de toekomst voortzetten en als volgt aanvullen:

- Wij vinden dat Leusden, vooral voor het uitvoeren van de duurzaamheidsplannen, op zoek moet naar medefinanciering door het bedrijfsleven. Dat creëert marktkansen en werkgelegenheid.
- Wij willen zo nodig extra investeren in het sociaal domein.

Voor ons blijven twee principes belangrijk:

- de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten
- de gebruiker en de vervuiler betalen.

Fairtrade

Wij zijn trots op Leusden dat het een Fairtrade-gemeente is en dat onze gemeente volgens de principes van eerlijke handel haar producten inkoop. Wij vinden dat de gemeente deze principes meer mag uitdragen naar haar inwoners. Dat kan door initiatieven van inwoners, bedrijven en organisaties op het gebied van eerlijke handel te stimuleren.

Dierenwelzijn

Voor ons is dierenwelzijn belangrijk.

- Wij zetten ons in om plezierjacht en intensieve veehouderij binnen de gemeente te beperken en om de leefomstandigheden van dieren op veehouderijbedrijven waar nodig te verbeteren.
- We ondersteunen dierenwelzijnsorganisaties in hun toezichhoudende taak.

5. Wat is er bereikt

De afgelopen periode heeft GroenLinks-PvdA deel uitgemaakt van de coalitie en is er veel bereikt. Wij willen waar mogelijk de ingezette lijn continueren. Veel onderdelen van het college uitvoeringsprogramma (CUP) zijn uitgevoerd mede door de samenwerking met de oppositie. Er zijn echter de nodige thema's die op de agenda dienen te (blijven) worden gezet. Het sociale domein, jeugdzorg, de wmo, werkgelegenheid, verborgen armoede zijn daarvoorbeelden van.

Waar we op kunnen voortborduren:

- Wij hebben een goed lopend energieloket en wijken actief gekregen om met het "nul op de meter" principe aan de gang te gaan. De renovatie van 100 woningen boven de Hamershof is gerealiseerd.
- De Groene Belevens functioneert als motor van onze duurzaamheidsagenda.
- De afvalinzameling in Leusden is verbeterd. Leusden stond, dankzij zijn inwoners, al heel hoog in de rijtjes met best scheidende gemeenten, maar met

- onze 'omgekeerde inzameling' staat Leusden nu aan de top in onze regio. De uitdaging is het gescheiden restafval ook goed te gaan (laten) verwerken.
- Leusden vervangt alle straatlantaarns door ledlampen. Ook met deze vorm van energiebesparing lopen we voorop in Nederland.
 - De Langesteeg is vrijgemaakt voor natuurontwikkeling en landbouw.
 - Zoals elke gemeente in Nederland, heeft ook Leusden er een enorme hoeveelheid taken op het gebied van de jeugdzorg, maatschappelijk welzijn, ouderen- en gehandicaptenzorg en passend onderwijs bij gekregen. In Leusden is die overdracht van taken goed verlopen. Wel blijven er aandachtspunten, zoals de inzet van huishoudelijke hulp, de wachtlijsten in de jeugdzorg of het opvallend hoge aantal eenoudergezinnen met een smalle beurs waar kinderen het niet makkelijk hebben. Hier is extra aandacht en investering nodig.
 - Leusden heeft bij de noodopvang voor vluchtelingen, samen met Woudenberg, haar beste beentje voorgezet: met de bewonderenswaardige inzet van vele Leusdenaren hebben wij aan iedereen laten zien hoe je dat doet: gastvrijheid bieden als het nodig is. Dat willen we blijven doen .
 - De tweede sporthal, waarover jarenlang is gepraat, is vrijwel klaar. De sportverenigingen kunnen snel weer gewoon hun trainingen en wedstrijden in Leusden organiseren.
 - Het Huis van Leusden wordt gebouwd op de plek van het voormalige gemeentehuis: een plek voor wonen, ontmoeten en kloppend hart van alle gemeentelijke diensten in een duurzame omgeving. De uitdaging is er (ook digitaal) een makkelijk toegankelijk voorziening van te maken.
 - Samenwerking tussen de culturele organisaties is tot stand gekomen in de vorm van een cultuurkoepel. Dit heeft geleid tot culturele activiteiten voor iedereen.
 - De vernieuwing van de Biezenkamp loopt goed. Na jarenlange vertraging zit de vaart er in: nieuwe winkels worden geopend, nieuwe woningen en een nieuwe supermarkt zijn gebouwd, een prachtig Multifunctioneel Centrum met drie scholen, een nieuwe plek voor de markt en een mooi, ruim plein. MFC Antares heeft de nodige impulsen gehad. Ook het derde Multifunctionele Centrum, Atria, is gebouwd op de plek van de basisscholen De Bongerd en De Vallei. Hiermee zit het grootste deel van de Leusdense basisscholen in spiksplinternieuwe en duurzame gebouwen.
 - Er zijn spreekuren van de wethouders gekomen op verschillende plaatsen. Dit heeft de communicatie met de inwoners sterk verbeterd. De uitdaging is de tevredenheid van de inwoners over deze vorm van contact ook met de Raad en de ambtenaren te volgen en waar nodig uit te breiden.
 - Achterveld heeft een goed ingericht vrijwilligersnetwerk met DAVA. Dat kan door andere wijken als voorbeeld gebruikt worden.

- De Jeugdgemeenteraad heeft vier jaar lang, met begeleiding van een werkgroep van gemeenteraadsleden, adviezen uitgebracht. Wat ons betreft wordt de Jeugdgemeenteraad gecontinueerd.
- De Huiskamer van Leusden is alvast gestart vooruitlopend op een eigen plek in het Huis van Leusden. De uitdaging is deze digitale en feitelijke voorziening optimaal te laten functioneren.

**Wij hebben duidelijk gemaakt waar we voor staan.
Stem op 21 maart voor duurzaam, gezond en zelf
kunnen beslissen.
Stem GroenLinks-PvdA!**

Colofon

Januari 2018. Tekst en redactie vallen onder de verantwoordelijkheid van de commissie van het verkiezingsprogramma, het bestuur en de fractie van GroenLinks-PvdA Leusden.

Contact

www.groenlinkspvda-leusden.nl